

Handling 2024 nr 198

Begäran om överlåtelse av tillsynsansvar från Länsstyrelsen Västra Götaland för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 16 september 2024 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Kommunfullmäktige begär hos Länsstyrelsen Västra Götaland att kommunen genom miljö- och klimatnämnden får överta tillsyn över vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Kommunfullmäktiges beslut översänds till Länsstyrelsen Västra Götaland.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade i första hand att ärendet skulle återremitteras enligt yrkande från SD den 4 oktober 2024 och i andra hand att ärendet skulle återremitteras enligt yrkande från M, D, L och KD den 2 oktober 2024.

Axel Josefson (M) yrkade att ärendet skulle återremitteras enligt yrkande från M, D, L och KD den 2 oktober 2024 och yrkande från SD den 4 oktober 2024.

Ordföranden Jonas Attenius (S) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på övriga yrkanden.

Kommunstyrelsen beslutade först utan omröstning att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Kommunstyrelsen beslutade därefter att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Göteborg den 23 oktober 2024

Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Återremissyrkande

MDLKD

2024-10-02

Ärende 6, SLK 2024-00790

Återremissyrkande angående Begäran om överlåtelse av tillsynsansvar från Länsstyrelsen Västra Götaland för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

- Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med Miljö- och klimatnämnden utreda och redovisa hur enskilda personer, föreningar samt företag kommer påverkas ekonomiskt av den förändring som föreslås, samt tydliggöra om det föreligger risk för mycket stora debiteringar i avancerade fall. Återredovisningen ska ske skyndsamt innan årsskiftet.

Yrkandet

Miljöförvaltningen har blivit tillfrågad av Länsstyrelsen Västra Götaland om att överta tillsyn över vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken. Miljöförvaltningen och Länsstyrelsen har i dialog kommit fram till att det är lämpligt att kommunen begär att få överta sådan tillsyn. En positiv aspekt är att samla all anmälningspliktig verksamhet till en myndighet för att minska de annars flertal instanser som behövs involveras. Det är också positivt att dela upp kommunala och regionala ärenden till två separata myndigheter för tydlig ansvarsfördelning. Däremot ställer vi oss frågande till hur en förändrad prisbild kommer drabba exempelvis enskilda personer, föreningar och företag. Det är viktigt att belysa den osäkerhet som råder kring den stora avgiftsskillnaden som presenteras i ärendet. Nu tas en fast avgift om 1660 kr ut av Länsstyrelsen och vid överlåtelse till Miljöförvaltningen kan det beräknas kosta 30 000 kr för komplicerade anmälningsärenden. Samtidigt framgår i tjänsteutlåtandet att Länsstyrelsens genomsnittliga handläggningstid för ärenden i nuläget är runt 20 timmar, vilket skulle motsvara en högre kostnad än 30 000 kr för många ärenden vid timdebitering. Något maxtak för debiteringen framgår inte i tjänsteutlåtandet. Hur det kommer påverka näringslivet, föreningar, enskilda personer, stadens bolag och förvaltningar samt fastighetsägare då det inte finns några tidigare exempel än det förslaget som presenteras i ärenden, är då ytterst osäkert. Spannet för de nya avgifterna för enskilda personer, föreningar samt företag behöver redovisas mer grundligt och med konkreta exempel på fall som riskerar att leda till höga avgifter.

Vår uppfattning är att vi behöver få en tydligare bild av hur prisbilden kommer påverka göteborgare, föreningar och näringslivet, därför önskar vi återremittera ärendet för en utredning.

SLK 2024-00790

Återremissyrkande angående Begäran om överlåtelse av tillsynsansvar från Länsstyrelsen Västra Götaland för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Ärendet återremitteras till miljö- och klimatnämnden för att begära en ytterligare redogörelse om hur väntetiderna för verksamhetsutövare som anmäler vattenverksamhet påverkas av den föreslagna förändringen, samt förslag på hur samverkan med Länsstyrelsen kan formaliseras och stärkas för att effektivisera arbetet med större infrastrukturprojekt, såsom Västlänken.

Yrkandet

Det är av yttersta vikt att klargöra hur överlåtelsen av tillsynansvaret påverkar väntetiderna för verksamhetsutövare som anmäler vattenverksamheter. Det framgår att Länsstyrelsen idag lägger i genomsnitt 20 timmars handläggningstid per ärende, men det är inte tydligt hur Miljö- och klimatnämnden planerar att hantera samma ärenden utan att skapa förseningar. För verksamhetsutövare är väntetider en kritisk fråga, särskilt när det gäller att få snabb och smidig handläggning av ärenden som påverkar både tidplaner och kostnader för pågående projekt.

Dessutom behövs en mer detaljerad plan för hur samverkan med Länsstyrelsen kan formaliseras och utvecklas för att effektivisera arbetet med större infrastrukturprojekt, som exempelvis Västlänken. Eftersom dessa typer av projekt har stor regional påverkan och kan involvera flera kommuner, är det viktigt att säkerställa att samarbetet mellan kommunen och Länsstyrelsen sker på ett sätt som minimerar dubbla processer och säkerställer en tydlig ansvarsfördelning.

Vidare finns det anledning att uttrycka oro kring den betydande kostnadsökningen för verksamhetsutövare som förslaget innebär. Med den föreslagna överlåtelsen väntas avgiften för att anmäla vattenverksamhet öka från en fast avgift på 1660 kronor till en timbaserad

taxa som kan nå upp till 30 000 kronor i komplexa ärenden. Detta kan avskräcka mindre verksamhetsutövare eller privatpersoner från att följa regelverket om kostnaderna blir för betungande.

Det är också viktigt att påpeka att många verksamhetsutövare fortfarande kan behöva kontakta Länsstyrelsen, vilket delvis motverkar fördelen med att samla alla tillstånd hos Miljö- och klimatnämnden. Exempelvis krävs kontakt med Länsstyrelsen vid projekt som berör strandskydd, fornminnesvård och naturreservat, där särskilda regler gäller. Detta innebär att exploitörer i många fall ändå behöver hantera ärenden på både kommunal och regional nivå, vilket begränsar den utlovade effektiviseringen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-09-16

Ärendenummer SLK 2024-00790

Handläggare

Anna Säveskog

Telefon: 031-368 03 90

E-post: anna.saveskog@stadshuset.goteborg.se

Begäran om överlåtelse av tillsynsansvar från Länsstyrelsen Västra Götaland för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige begär hos Länsstyrelsen Västra Götaland att kommunen genom miljö- och klimatnämnden får överta tillsyn över vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Kommunfullmäktiges beslut översänds till Länsstyrelsen Västra Götaland.

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har blivit tillfrågad av Länsstyrelsen Västra Götaland om att överta tillsyn över vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken. Miljöförvaltningen och Länsstyrelsen har i dialog kommit fram till att det är lämpligt att kommunen begär att få överta sådan tillsyn. Miljö- och klimatnämndens har genom beslut 2024-08-27 § 119 gjort en hemställan om att kommunfullmäktige ska göra en begäran hos Länsstyrelsen.

Miljö- och klimatnämnden bedömer att de uppfyller samtliga krav som anges i miljötillsynsförordningen som Länsstyrelsen ska ta hänsyn till vid sin prövning av begäran av överlåtelse av tillsyn. Vidare bedömer miljö- och klimatnämnden att förslaget kommer att innebära en förenkling för verksamhetsutövare eftersom det innebär att en enda myndighet har tillsynsansvaret över all anmälningspliktig verksamhet som rör vatten, avlopp och markföreningar enligt miljöbalken.

Stadsledningskontoret delar miljö- och klimatnämndens bedömning och föreslår att kommunfullmäktige fattar beslut enligt miljö- och klimatnämndens förslag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den taxa för miljö- och klimatnämndens verksamhet enligt miljöbalken som reglerar vilken typ av tillsyn som nämnden har rätt att ta ut avgift för kommer att behöva revideras inför ett eventuellt övertagande av tillsynen. I ärende Revidering av Göteborgs Stads taxa för miljö- och klimatnämndens verksamhet enligt miljöbalken som beslutades på miljö- och klimatnämndens sammanträde 2024-08-27 § 120 finns de förslag till ändringar som krävs för att nämnden ska ha rätt att ta ut avgift för handläggningen av ärenden om vattenverksamheter.

För verksamhetsutövare bedömer miljö- och klimatnämnden att kostnaden för en anmälan av vattenverksamhet kommer att öka jämfört med de avgifter som i dagsläget tas ut för den handläggning och tillsyn som utförs av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen tar idag ut en fast avgift på 1660 kronor för handläggning av en anmälan om vattenverksamhet. Det motsvarar drygt en timmes handläggningstid med miljöförvaltningens nuvarande timtaxa. Enligt uppgifter från Länsstyrelsen läggs i genomsnitt 20 timmars handläggningstid i ett anmälningsärende om vattenverksamhet. Det betyder att dessa typer av anmälningsärenden idag till största del finansieras av skatteintäkter.

Om tillsynsansvaret övertas från Länsstyrelsen bedömer nämnden att en timavgift kan tas ut för de ärenden som handläggs inom ramen för vattenverksamheter för att bättre spegla den faktiska nedlagda handläggningstiden. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv medför det att principen om att förorenaren betalar kommer tillämpas i enlighet med miljöbalken.

Kostnadsökningen för en anmälan om vattenverksamhet antas inverka brett mot alla olika typer av verksamhetsutövare som vill anmäla en vattenverksamhet. Det kan omfatta alla olika typer av verksamhetsutövare såsom fastighetsägare, företagare, föreningar, stadens förvaltningar och bolag och statlig verksamhet. Storleken på kostnaden kommer att bero på ärendets komplexitet. Hur lång tid det tar att granska anmälningsärenden och därmed hur mycket den som anmäler ska betala beror bland annat på om anmälan är komplett eller om det behövs kompletteringar, hur mycket underlagsmaterial som ska granskas, hur komplexa miljöförutsättningarna på platsen är, åtgärdens/verksamhetens art och storlek samt om åtgärden påverkar andra parter som behöver höras i ärendet.

I särskilt stora komplicerade anmälningsärenden med känslig miljö kan kostnadsökningen exempelvis stiga från 1660 till 30 000 kronor.

En överlåtelse av tillsynen enligt förslaget innebär att miljö- och klimatnämndens intäkter kommer att öka. Intäkterna kommer dock att motsvara de ökade kostnader som uppstår till följd av det utökade tillsynsansvaret.

Bedömning ur ekologisk dimension

Det finns fördelar med att kommunen har tillsynsansvar även över vattenverksamheter då det ger en bättre helhetsbild av den samlade miljöpåverkan från verksamheter i Göteborg. Detta med avseende på utsläpp till luft, vatten, mark, buller med mera - exempelvis i samband med byggnationsprojekt. Vidare innebär det att miljöförvaltningen genomgående kan använda sin kunskap om lokala miljöförhållanden vid handläggningen av ärenden som rör vattenverksamheter.

Bedömning ur social dimension

Förslaget kan ge en förenkling för verksamhetsutövare eftersom det innebär att en enda myndighet har tillsynsansvaret över all anmälningspliktig verksamhet avseende vatten- och avloppsfrågor samt markföroreningar enligt miljöbalken.

Bilaga

Miljö- och klimatnämndens handlingar 2024-08-27 § 119

Ärendet

Kommunfullmäktige har att besluta om miljö- och klimatnämndens hemställan 2024-08-27 § 119 om att hos Länsstyren begära övertagande av tillsyn över vattenverksamheter enligt miljöbalken.

Beskrivning av ärendet

Miljöförvaltningen har blivit tillfrågad av Länsstyrelsen Västra Götaland om att överta tillsyn över vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken. Miljöförvaltningen och Länsstyrelsen har haft dialog i frågan. Samrådet har resulterat i att miljö- och klimatnämnden föreslår en begäran om att ta över handläggning av anmälningspliktig verksamhet samt tillsyn över viss tillståndspliktig verksamhet.

Regler i miljöbalken och miljöskyddsförordningen kopplat till aktuell begäran

Fördelningen av tillsynsansvaret för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd regleras i miljöbalken och i miljötillsynsförordningen. Kommunens ansvar framgår i 26 kap. miljöbalken samt i 2 kap. miljötillsynsförordningen. I förordningen framgår även att Länsstyrelsen har ansvar för tillsynen över vattenverksamheter. Miljötillsynsförordningen beskriver även vilket tillsynsansvar som kan överlåtas från en statlig tillsynsmyndighet till kommunen. Överlåtelse får ske efter begäran från kommunfullmäktige. Av miljötillsynsförordningen framgår även vilka förutsättningar den överlåtande myndigheten ska ta hänsyn till vid en sådan begäran.

Miljöskyddsförordningen anger att en överlåtelse av uppgiften att utöva tillsyn kan avse en viss typ av tillsynsobjekt, en viss typ av tillsynsobjekt med undantag för ett visst eller vissa tillsynsobjekt, eller ett visst tillsynsobjekt.

I aktuellt ärende föreslår miljö- och klimatnämnden övertag av handläggning av anmälningspliktiga vattenverksamheten i sin helhet. Avseende tillsyn över tillståndspliktig vattenverksamheten avser begäran övertag av vissa objekt, vilket Länsstyrelsen kan bedöma från fall till fall. Länsstyrelsen kan efter att begäran inkommit - komma att besluta om överlåtelse av flera tillståndspliktiga vattenverksamheter än de tre miljö- och klimatnämnden lyfter i sitt ärende.

Övertag av tillsyn – miljö- och klimatnämndens förslag

Miljö- och klimatnämnden föreslår att tillsynsansvaret över vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken övergår från Länsstyrelsen till miljö- och klimatnämnden. Nämnden föreslår att tillsynsansvaret övergår till miljö- och klimatnämnden den 1 januari 2025.

Miljö- och klimatnämnden föreslår att tillsynsansvaret ska omfatta följande områden:

- Tillsyn över överlåtna tillståndspliktiga vattenverksamheter. Främst avses lokala infrastrukturprojekt som bedrivs inom Göteborgs kommun och som inte är kommunöverskridande eller har en regional påverkan.

I dagsläget är det aktuellt med följande tre lokala tillståndspliktiga projekt som miljöförvaltningen föreslår ska överlåtas:

- Renovering av kanalmurar och gångbro vid Rosenlundskanalen
- Renovering av Packhuskajen
- Renovering av kanalmurar vid Ävägen

Vidare föreslår miljö- och klimatnämnden att tillsyn av framtida tillkommande tillståndspliktiga infrastrukturprojekt i vatten som ska bedrivas inom Göteborgs kommun och som inte sträcker sig över en eller flera kommuner eller har en regional påverkan, ska kunna överlåtas om Länsstyrelsen bedömer det som lämpligt.

Tillsyn över vattenverksamhet som bedrivs inom projektet för Västlänken avser miljöförvaltningen inte överta.

- Hantering av inkommande anmälningar om ändring av tillståndspliktig vattenverksamhet för de objekt där miljö- och klimatnämnden har fått tillsynen överlåten.
- Hantering av inkommande anmälningar om vattenverksamhet samt anmälningar om ändring av anmälningspliktig vattenverksamhet, enligt 19 § förordningen om vattenverksamheter (1998:1388). De typer av anläggningar som berörs är anläggande av bryggor, trummor, våtmarker, kajer, pirar, vågbrytare, ledningsdragning, schaktning, dikning, muddring och erosionskydd med mera.
- Hantering av inkommande klagomål rörande ovanstående vattenverksamheter.

Tidigare övertagen tillsyn

På miljö- och klimatnämndens initiativ har kommunfullmäktige tidigare begärt överlåtelse av tillsyn enligt miljöbalken. Senast i ärende beslutat i kommunfullmäktige 2023-04-27 § 27 avseende att befästa övertagen befintlig tillsyn och att ta över tillsynen av fler vattenskyddsområden.

Miljö- och klimatnämndens bedömning

Miljö- och klimatnämnden bedömer att de uppfyller samtliga de krav som anges i 1 kap. 6-12 och 20 §§ miljötillsynsförordningen som Länsstyrelsen ska ta hänsyn till vid sin prövning av begäran av överlåtelse av tillsyn.

Det kan inte anses föreligga någon jävssituation internt i kommunen då miljöförvaltningen har en fristående miljö- och klimatnämnd, i enlighet med kraven i 1 kap. 20 § miljötillsynsförordningen.

Miljö- och klimatnämnden bedömer att miljöförvaltningens inspektörer har tillräcklig kompetens för den tillsyn som de föreslår att ta över. Kompetensen kan även förstärkas om behov uppstår.

Vidare konstateras i nämndens bedömning att miljötillsynsavdelnings inspektörer har god vana av att genomföra tillsyn, handlägga anmälningar och hantera klagomål vid olika typer av verksamheter och med olika tillsynsmetoder. I tillsynsansvaret ingår att hantera tillståndsansökningar, anmälningar och klagomål enligt föreskrifter för respektive vattenskyddsområde. Miljöförvaltningen utför även planerad tillsyn inom vattenskyddsområden, på dagvattenanläggningar, på det kommunala avloppsledningsnätet som leds till Gryaab (Ryaverket) samt på enskilda avlopp. Tillsynen har bedrivits under lång tid och inspektörerna har god erfarenhet av respektive tillsynsområde och har därmed byggt upp en specialistkompetens inom området. Det finns uppbyggda och inarbetade rutiner och bedömningsgrunder för hur tillsynen ska bedrivas systematiskt och rättssäkert.

Miljö- och klimatnämnden bedömer att förslaget kommer att innebära en förenkling för verksamhetsutövare eftersom en enda myndighet ska ha tillsynsansvaret över all anmälningspliktig verksamhet som rör vatten, avlopp och markföroreningar enligt

miljöbalken. Vidare bedömer nämnden att frågan om vattenverksamheter kommer att kunna lyftas tidigare i processen vid ett plan- och bygglovsförfarande. I dagsläget svarar miljöförvaltningen på plan- och bygglovsremisser från stadsbyggnadskontoret. Nämnden ser fördelar med att frågor om vattenverksamhet kan fångas upp tidigt i processen och därmed minska risken för att åtgärder i vatten görs utan att det har föregåtts av ett anmälningsförfarande.

Miljöförvaltningen har under lång tid bedrivit tillsyn över större infrastrukturprojekt så som Tingstadstunneln, Hisingsbron och Marieholmsförbindelsen. Förvaltningen har således god erfarenhet av att hantera frågor som uppkommer i samband med större projekt, varför nämnden anser att även tillsynen över tillståndspliktiga vattenverksamheter kan bedrivas av miljöförvaltningen. Tillståndspliktiga vattenverksamheter som sträcker sig över en eller flera kommuner samt innebär en regional påverkan ingår dock inte i detta förslag om överlåtelse. För sådana verksamheter föreslås tillsynsansvaret fortsatt vara kvar hos Länsstyrelsen.

Miljö- och klimatnämnden bedömer att det fortsatt är av stor vikt att förvaltningen har en nära samverkan med Länsstyrelsen gällande tillsynsområdet om vattenverksamheter. På sikt ger det en kompetenshöjning och bidrar till ökad samverkan mellan tillsmyndigheterna.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret delar miljö- och klimatnämndens bedömning ovan och föreslår att kommunfullmäktige hemställer hos Länsstyrelsen Västra Götaland om att kommunen genom miljö- och klimatnämnden får överta tillsyn över vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-16

Diarienummer 2024-8488

Handläggare

Ingeborg Helge

Telefon: 031-368 37 26

E-post: ingeborg.helge@miljo.goteborg.se

Eveline Karlsson

Telefon: 031-368 37 99

E-post: eveline.karlsson@miljo.goteborg.se

Begäran om överlåtelse av tillsynsansvar från Länsstyrelsen för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken

Förslag till beslut

Miljö- och klimatnämnden hemställer att kommunfullmäktige gör en framställan till Länsstyrelsen Västra Götaland om överlåtelse av tillsynsansvar enligt miljöbalken i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har blivit tillfrågad av Länsstyrelsen Västra Götaland (hädanefter Länsstyrelsen) att överta tillsynen över vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken.

Miljöförvaltningen bedömer att den kompetens och de resurser som krävs för att bedriva tillsynen finns inom förvaltningen.

Miljöförvaltningen föreslår därför att tillsynsansvaret över vattenverksamheter övergår från Länsstyrelsen till miljö- och klimatnämnden. Tillsynsansvaret föreslås övergå till miljö- och klimatnämnden den 1 januari 2025.

Tillsynsansvaret föreslås omfatta följande områden:

- Tillsyn över överlåtna tillståndspliktiga vattenverksamheter. Framst avses lokala infrastrukturprojekt inom Göteborgs kommun.
- Hantering av inkommande anmälningar om ändring av tillståndspliktig vattenverksamhet för de objekt där miljöförvaltningen har fått tillsynen överlåten.
- Hantering av inkommande anmälningar om vattenverksamhet samt anmälningar om ändring av anmälningspliktig vattenverksamhet, enligt 19 § förordning om vattenverksamheter (1998:1388).
- Hantering av inkommande klagomål rörande ovanstående vattenverksamheter.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En överlåtelse av tillsynen enligt förslaget innebär att miljö- och klimatnämndens intäkter kommer att öka. Intäkterna kommer dock att motsvara de ökade kostnader som uppstår till följd av det utökade tillsynsansvaret. För verksamhetsutövare bedömer miljöförvaltningen att kostnaden för en anmälan av vattenverksamhet kommer att öka jämfört med de avgifter som i dagsläget tas ut för den handläggning och tillsyn som utförs av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen tar idag ut en fast avgift på 1660 kronor för handläggning av en anmälan om vattenverksamhet. Det motsvarar drygt en timmes handläggningstid med miljöförvaltningens nuvarande timtaxa. Enligt uppgifter från Länsstyrelsen läggs i genomsnitt 20 timmars handläggningstid i ett anmälningssärende om vattenverksamhet. Det betyder att dessa typer av anmälningssärenden till största del finansieras av skatteintäkter idag. Om tillsynsansvaret övertas från Länsstyrelsen bedöms en timavgift kunna tas ut för de ärenden som handläggs inom ramen för vattenverksamheter för att bättre spegla den faktiska nedlagda handläggningstiden. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv medför det att principen om att förorenaren betalar på ett bättre sätt kommer tillämpas i enlighet med 2 kap. 8 § miljöbalken.

Den taxa för miljö- och klimatnämndens verksamhet enligt miljöbalken som reglerar vilken typ av tillsyn som nämnden har rätt att ta ut avgift för kommer att behöva revideras inför ett eventuellt övertagande av tillsynen. I tjänsteutlåtande MKN-2024-13352 har förvaltningen lagt fram de förslag till ändringar som krävs för att nämnden ska ha rätt att ta ut avgift för handläggningen av ärenden om vattenverksamhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Det finns fördelar med att kommunen har tillsynsansvar över vattenverksamheter då det ger en bättre helhetsbild av den samlade miljöpåverkan från verksamheter i Göteborg med avseende på utsläpp till luft, vatten, mark, buller med mera, exempelvis i samband med byggnationsprojekt. Vidare innebär det att miljöförvaltningen genomgående kan använda sin kunskap om lokala miljöförhållanden vid handläggningen av ärenden som rör vattenverksamheter.

Bedömning ur social dimension

För verksamhetsutövare bedöms förslaget innebära en förenkling eftersom det innebär att en enda myndighet har tillsynsansvaret över all anmälningsskyldig verksamhet avseende vatten- och avloppsfrågor samt markföroreningar enligt miljöbalken.

Ärendet

Miljöförvaltningen föreslår att tillsynsansvaret över vattenverksamheter övergår från Länsstyrelsen till miljö- och klimatnämnden.

Miljö- och klimatnämnden hemställer därmed att kommunfullmäktige gör en framställan till Länsstyrelsen om överlåtelse av tillsynsansvar enligt miljöbalken i enlighet med detta tjänsteutlåtande.

Tillsynsansvaret föreslås övergå till miljö- och klimatnämnden den 1 januari 2025.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen har idag tillsyn över vattenverksamheter och hanteringen av klagomål på vattenverksamheter. Länsstyrelsen har informerat miljöförvaltningen om att de ser det som positivt att kunna överlåta dessa tillsynsuppgifter till kommunen, genom miljöförvaltningen, för att kunna stärka och utnyttja båda myndigheternas resurser för tillsyn effektivt. Miljöförvaltningen och Länsstyrelsen har i dialog kommit fram till att det är lämpligt att kommunen begär att få överta denna tillsyn.

Fördelningen av tillsynsansvaret för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd regleras i miljöbalken (1998:808) och i miljötillsynsförordningen (2011:13). Kommunens ansvar framgår av 26 kap. 3 § miljöbalken samt 2 kap. 9 och 31 §§ miljötillsynsförordningen.

Enligt miljötillsynsförordning 2 kap. 29 § ansvar Länsstyrelsen för tillsynen i fråga om vattenverksamheter.

Miljötillsynsförordningen beskriver även vilket tillsynsansvar som kan överlåtas från en statlig tillsynsmyndighet till kommunen (1 kap. 18-20 §§). Överlåtelse får ske efter begäran från kommunfullmäktige. Av miljötillsynsförordningen framgår även vilka förutsättningar den överlåtande myndigheten ska ta hänsyn till vid en sådan begäran.

Tidigare överlåtelser

Miljöförvaltningen har tidigare hanterat överlåtelser av tillsyn enligt miljöbalken, senast i miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2023-01-05, diarienummer MKN-2022-19439. Då i fråga om överlåtelse av tillsyn över avfallsverksamheter som utgör A- och B-verksamheter, samt överlåtelse av tillsyn över ett flertal vattenskyddsområden.

Föreslagen tillsyn som ska överlåtas

Miljöförvaltningen har i samråd med Länsstyrelsen kommit fram till att det finns möjligheter för miljöförvaltningen att överta tillsynsansvaret över vattenverksamheter enligt miljöbalkens 11 kapitel enligt nedan.

- Tillsyn över överlåtna tillståndspliktiga vattenverksamheter. Framst avses lokala infrastrukturprojekt som bedrivs inom Göteborgs kommun och som inte är kommunöverskridande eller har en regional påverkan.

I dagsläget är det aktuellt med följande tre lokala tillståndspliktiga projekt som miljöförvaltningen föreslår ska överlåtas:

- Renovering av kanalmurar och gångbro vid Rosenlundskanalen
- Renovering av Packhuskajen
- Renovering av kanalmurar vid Ävägen

Vidare föreslår miljöförvaltningen att framtida tillkommande tillståndspliktiga infrastrukturprojekt i vatten som ska bedrivas inom Göteborgs kommun och som inte sträcker sig över en eller flera kommuner eller har en regional påverkan, ska kunna överlåtas om Länsstyrelsen bedömer det som lämpligt.

Tillsyn över vattenverksamhet som bedrivs inom projektet för Västlänken avser miljöförvaltningen inte överta.

- Hantering av inkommande anmälningar om ändring av tillståndspliktig vattenverksamhet för de objekt där miljöförvaltningen har fått tillsynen överlåten.
- Hantering av inkommande anmälningar om vattenverksamhet samt anmälningar om ändring av anmälningspliktig vattenverksamhet, enligt 19 § förordningen om vattenverksamheter (1998:1388). De typer av anläggningar som berörs är anläggande av bryggor, trummor, våtmarker, kajer, pirar, vågbrytare, ledningsdragning, schaktning, dikning, muddring och erosionskydd med mera.
- Hantering av inkommande klagomål rörande ovanstående vattenverksamheter.

Förvaltningens bedömning

Miljöförvaltningens miljötillsynsavdelning består idag av ca 60 årsarbetare och nästan 70 anställda. Idag bedöms förvaltningens inspektörer ha tillräcklig kompetens för den tillsyn som föreslås tas över. Kompetensen kan även förstärkas om behov uppstår. Inspektörerna vid förvaltningen har god vana av att genomföra tillsyn, handlägga anmälningar och hantera klagomål vid olika typer av verksamheter och med olika tillsynsmetoder.

Miljöförvaltningen har redan övertagit tillsynsansvaret över vattenskyddsområden så som Göta älvs vattenskyddsområde. I tillsynsansvaret ingår att hantera tillståndsansökningar, anmälningar och klagomål enligt föreskrifter för respektive vattenskyddsområde.

Miljöförvaltningen utför även planerad tillsyn inom vattenskyddsområden, på dagvattenanläggningar, på det kommunala avloppsledningsnätet som leds till Gryaab (Ryaverket) samt på enskilda avlopp. Tillsynen har bedrivits under lång tid och inspektörerna har god erfarenhet av respektive tillsynsområde och har därmed byggt upp en specialistkompetens inom området. Det finns uppbyggda och inarbetade rutiner och bedömningsgrunder för hur tillsynen ska bedrivas systematiskt och rättssäkert.

Miljöförvaltningen bedömer att förslaget kommer att innebära en förenkling för verksamhetsutövare eftersom det innebär att en enda myndighet har tillsynsansvaret över all anmälningspliktig verksamhet som rör vatten, avlopp och markföroreningar enligt miljöbalken. Miljöförvaltningen bedömer också att frågan om vattenverksamheter kommer att kunna lyftas tidigare i processen vid ett plan- och bygglovsförfarande. I dagsläget svarar miljöförvaltningen på plan – och bygglovsremisser från stadsbyggnadskontoret. Miljöförvaltningen ser fördelar med att frågor om vattenverksamhet kan fångas upp tidigt i processen och därmed minska riken för att åtgärder i vatten görs utan att det har föregåtts av ett anmälningsförfarande.

Miljöförvaltningen har under lång tid bedrivit tillsyn över större infrastrukturprojekt så som Tingstadstunneln, Hisingsbron och Marieholmsförbindelsen. Förvaltningen har således god erfarenhet av att hantera frågor som uppkommer i samband med större projekt, varför miljöförvaltningen anser att även tillsynen över tillståndspliktiga vattenverksamheter kan bedrivas av miljöförvaltningen. Tillståndspliktiga

vattenverksamheter som sträcker sig över en eller flera kommuner samt innebär en regional påverkan ingår dock inte i detta förslag om överlåtelse. För sådana verksamheter föreslås tillsynsansvaret fortsatt vara kvar hos Länsstyrelsen.

Inledningsvis föreslås en överlåtelse av tillsynen över tre tillståndspliktiga projekt som pågår samt ska påbörjas inom Göteborg kommun. Vidare föreslår miljöförvaltningen att framtida tillkommande tillståndspliktiga infrastrukturprojekt i vatten som ska bedrivas inom Göteborgs kommun och som inte sträcker sig över en eller flera kommuner eller har en regional påverkan, ska kunna överlåtas om kommunen och Länsstyrelsen kommer överens om det.

Vidare bedöms det fortsatt vara av stor vikt att förvaltningen har en nära samverkan med Länsstyrelsen gällande tillsynsområdet om vattenverksamheter. På sikt ger det en kompetenshöjning och bidrar till ökad samverkan mellan tillsmyndigheterna.

Det anses inte föreligga någon jävssituation internt i kommunen då miljöförvaltningen har en fristående miljö- och klimatnämnd, i enlighet med kraven i 1 kap. 20 § miljötillsynsförordningen.

Sammantaget bedömer miljöförvaltningen att vi uppfyller samtliga de krav som anges i 1 kap. 6–12 och 20 §§ miljötillsynsförordningen som Länsstyrelsen ska ta hänsyn till vid sin prövning av begäran av överlåtelse av tillsyn.

Peter Berntsson

Tillförordnad direktör

Kristina Frisén

Tillförordnad avdelningschef

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2024-08-27

§ 119 Dnr MKN-2024-8488

Begäran om överlåtelse av tillsynsansvar från Länsstyrelsen för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken

Beslut

Miljö- och klimatnämnden hemställer att kommunfullmäktige gör en framställan till Länsstyrelsen Västra Götaland om överlåtelse av tillsynsansvar enligt miljöbalken i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2024-08-16.

Handlingar skickas till

Kommunfullmäktige

Dag för justering

2024-08-30

Vid protokollet

Sekreterare

Sara Alander

Ordförande

Karin Pleijel (MP)

Justerande

Tomas Holst (D)

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla 2024-08-30.